

NEVTEPENŮ POPRIJĚTA DEVIKA MARIJA

Zmozsna Goszpá Vogrszka.

POBOZSEN MESZECSEN LISZT

Reditel: BASSA IVAN plebános vu Bogořini.

Vszebina.

Bg : Miloscse szí puna	65
Kr. Jozsef : Krizsnapot	69
(ba.) : Ceplena Marija	72
R. J. : Bela lelija — szv. Jozsef	75
Disc. : Jezus szrécsa Mater	76
Szlepecz : Na velki Pétek	81
P. : Sztála je mati dreszél na	87
(ba.) : Szrce Jezusovo vracsitek	89
P. : Szv. Ciril i Metod	91

Drobis.

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopicsov, naj mi naznani ! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj !**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime : Bassa Ivan plebanós
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lahko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo !**

**Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
kl(szamosztanaostra) v krajini Szlovenszkøj na Vogrszkom**

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDTEL:

BASSA IVAN
PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vsaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Miloscse szi puna.

Ozsébeta je z csüdivanjom pozdrávila bl. D. Marijo:
„Odkod je to meni, ka mati mojega Zvelicsitela pride k
meni?“ Pa je na to odgovor Marijin bila ona vekivecsno
lepa peszem „Magnifikat“, vu steroj bl. D. Maria navdü-

sena na császt bozso dicsi, hváli, zvisáva i blagoszlávla Bogá, ár njoj je „velka vcsino“ on, ki je zmozszen Goszpodár nébe i zemle, ár je potro zádrge satanove, ino „roka njegova je razjedinila prevzetne gizdávce, doli je vrgao zmozsne z njihovih tronusov ino je zviszo ponizne“.

Zmozszen je Goszpodin, nas Bog na nébi i na zemli, Goszpod vszeh gòszpodov, Král vszeh kralov i njegovoj zmozsnoztí ne szpodobnoga.

Goszpod je král; záto je goszpod, ár jezere seregov sztojijo k rédi csákajocsi na njegovo zapoved ino millione podlozsnikov csinijo njegovo volo; zmozszen goszpod i imeniten je král, ár ne visisnjega ober njega na zemli, vszi szo njemi podvrzszeni; ali na szlednje je li szam kral tūdi podvrzszeni Bogi tak, kak mi vszi, pa ga je duzszen bogati, tak kak mi vszi.

Njegovoj viszokoszti szmo vszi császt ino bogavnoszt duzsni zevszov szvojov pametjov i volov.

Lepo je za sztvorjenoga csloveka, za rázumnoga csloveka, ka z pámetjov poprime, ka z szrcom zacsūti diko i zmozsnozt bozso ino njega za toga volo dicsi ino csasztí.

Zarazmim, kak velicsanszko delo je Bogi szlūzsiti, niksemi drūgomi goszpodi ne szlūzsiti, szamo Bogi! Razmim, ka Bogi szlūzsiti je telko, kak kralūvati ober szamoga szebé i ober vszega szvetszkoga pozselenja.

Záto razmim tūdi, ka sze bl. D. Marija z veszéljom právi za szlūzsbenico Goszpodnovo, hváli Goszpoda z globocsine szvojega szrca ino sze veszeli dūsa njéna, ka je Bog tak zmozszen.

Szvéli, zmozszen Bog! Kakse veszélje bi meo jasz vu mojem zshivlenji, csi ne bi poznao tebé? Jedino moje veszélje, právo veszélje je to, ka lahko tebi szlūzsim, Tebe lūbim, Tebi dam szrce i vsze miszli moje, kak je csinila bl. D. Marija.

Koga bi mogli tak csasztiti, hváliti, lūbiti, komi sze tak podvrzsti, kak nasemi Bogi? Ka je velikoszt nájzmo-

zsneséga csloveka proti velicsansztvi Boga? Velicsansztvo csloveka je drobno, zadobleno, minlivo, dosztakrát nanes ne právo isztinszko. Velicsansztvo bozse pa „ne pozna mejé“, právi králeszki peszmar (113, 3.). Bog zmozsnoszt i diko szám od szebe má, njegovomi velicsansztvi ne bode konca, zato sze pred njim more nakloniti vszako drúgo velicsansztvo, csi sze scsé, ali nej.

Velicsansztvo kralov sze dokoncsa z koncom zsitka njihovoga; szlovesznoszt, z sterov je vu grob szprevodijo, sze túdi pozábi, bozse velicsansztvo je pa vekivecsno, steromi niti meszto, niti vreme ne more mejé posztaviti.

Pa vu kom bi sze dicsili zmozsní etoga szvetá? Vszi szo sztvorjenja bozsa pa csi májo zmozsnoszt i diko, od Bogá jo májo; brezi Bogá nemrejo nikaj, Bog pa brezi njih vsza more, stera koli scsé.

Ka popunoszti je vu csloveki, ali vu angeli, vsza ona sze náide popunoma vu Bogi, brezi szence hvalinge. Bog je szredina vsze popunoszti szám ob szebi, za volo szvojega bojstva i narave.

Velikásje etoga szveta szí szamo telko császti szlobodno zselejo, kelko njim kak námesztnikom bozsim ide, na kelko Bog nisterno piknjico szvoje neszkoncsane oblászti njim obdeli; ovaesi szo pa ne drúgo pred njim, kak práh i pepéo, kak vszako drúgo sztvorjenje.

„Velki Bog, goszpod seregov, sto je szpodoben tebi?“ (Ps. 80, 9.) Ti szám szí vreden, da te néba i zemla na kolenaj moli, ti szám szí zmozsen i dike pun vu vszem tvojem deli, vu málom, kak vu velkom, vu cvetji polá, kak vu zvezdaj nebá, szám szí vreden molécse császti ino lúbéznosztí! Kak bi mogeo jasz kaksemi sztvorjenji szlúzsiti?

Marija navdüsena od velike zmozsnosztí bozse tak právi, ka „sze veszeli dúsa moja szvojemi Bogi Zvelicsíteli“ Vsza dúsa njoj je vu veszélji za volo tak velkoga velicsansztva bozsega.

Ne pozna drúgoga veszélja njena düsa, pamet njéna ne ima prednjesega dela, kak szí bozso neszkoncsano zmozsnoszt premislávati; vola njéna ne pozna szlájsega dela, kak szebe voli bozsoj zcsisza podvrzsti; szpomin njéni sze szamo z Bogá szpomina, jezik szamo od njega gucsi, vsze njéne düsevne i telovne moci szo szamo za to, ka bi Bogi szlüzsile.

Pa jasz? Ka bom jasz z mojim szpominom, rázomom, volov? K csemi je szrce vü prszih meni, csi ne csüti Bogá, csi ne bije za njega?

Vidim, kelko szam preghso, kelko zamúdo! K tebi bezsim, blázsena Zsena, dopüszti mi, ka bom z tebom drzsao, ka de vszaka miszeo pámeti moje, vszaki vdárec szrca mojga, celi moj zsitek vü lübézen ino szlüzsbo mojga Bogá posztávleni naveke.

Bg.

Krizsnapot.

Szcinkalo je treszeti szrebra pejnez i neduzsen Jezus je odáni posztán. Necsamuren drobizs lüsztna kak nejme sztvári sze szüno na Jezusa, na tisztoga Jezusa, steri je pred nesternimi dnévami njim teliko dobra vcsino, i rávno záto kaje tak dober bio, ka je csloveka tak jáko znao lübiti, szo njemi zvézali roké i kak ednoga hüdobnika pelali na szod, i denok ne odpré vüszta na mrmranje. Nego mucsij kak on ágnejc steroga na moriscse pelajo.

Ka sze je zgodilo zsnjim vu hizsi Annasa i Kaifasa to známo. Drügo scsem eti naprej prineszti: Jezusa mirno trpi, tij pa drága dūsa kak ti hūdo sztáne csi oni stere ti najbole lūbis, ospotajo, zavrzsejo i ogrizávlejo tebé, to tebé zvünrédno bolij.

O tuzsna dūsa zakoj ti ne pride na pamet te krizsnepoti prva stácia? Tam na onom kejpí je: Jezusa Dale od njega Pilátus na troni szedévsi szí roké peré: Ka je on neduzsen od krvi etoga pravicsnoga.

Jeli ka poznas té kejp? znás njegovo zgodovino? Jezus je na szmrt obszojeni, i denok mucsij. . . .

Hodi navcsi sze od njega mucsati i trpeti . . . Kak bos mogocsi na szébe vzéti té krizs, csi te zse zgodovina prve stácie na telko zmesala?

On lübléni Jezus pa, glej kak méрно i z radosztjov prime krizs na szvoja vküpszpotrejta ramena ino ga neszé gor na kalvário. Telo njemi je od bicsüvanja, od korunüvanja na telko oszlabelo ka bi szkoro nej mogeo zsmeten krizs na kalvárijo odneszti . . . Ali to bi escse prenoszo, ár je njegova lübézen na vsze mogocse bila, — csi bi nej vido tebé . . . Vido je kak jáko sze bojis krizsa, kak szlab szí vu szküsávanji . . . To je natelko bolelo njegovo nájszvetese Szrcé, ka je vküp szpadno pod zsmetnim krizsom. Glej znotresnjim tálom, strto stáció, na njoj zsalosztna mati Marija, glej péto, na njoj pomágajocsega Simona cirenejszkoga . . .

* * *

Vojáki szo na dele szünjávali miloga Jezusa. Od velike szlaboszti pot i krv kak kaplice tekla zsnjega. Eta vidévsa edna pobojsna dűsa, páscesi sze pred Jezusa, ino njemi ponűdi robec, kapi szí zsnjim obriszao szvoj ranjeni krvávi obraz. (VI.) I trpécsi Jezus je njo bogato lonao, da njoj je kejp szvojega obráza na robci niháo. Znás ka znamenűje eta stácia? Náimre to: Ka bi pred szvejtom vszigdár bio batriven vu vadlűvanji tvoje krscsánszke vűre! Ali tuzsnoszt . . . Kelikokrát jo zatajis, i zsnjov vréd Jezusa tűdi . . . ár sze bojis csi bi mogeo za njo i za Jezusa kakse ogrizávanje ali zametávanje gor prijéti. Ne je to právo katolicsánsztvo, ne valá to nikaj! ár je nej zadoszta sze za katolicsana zvati nego zsvilenje tűdi more takse biti. Pod sztrasnov zmécsov etoga mislenja je lűbléni Jezus ob drűgim na zemlo szpadno, o — sto zná kakso bolecsino zacsűto na szvojem razmeszárjenom téli pri drűgom szpadájí. (VII.) Szrcé te naj zaboli, jocsi kak one pobojsne jeruzsálemszke zsenszke, stere potolázso govorécsi: „Ne jocsite sze nad menom, nego szamé, nad szebov i nad szinmi vasimi.“

* * *

Drága dűsa! csi te escse to vsze nikaj ne gene, hodi

z menom k devétoj stácii. Glej trpécsega Bogá! Glej daritev tvoje grehote trétjikrát vu práhi lezsécso. Ali ne-
poszlój! Hodi dale . . . Vecsno csisztocso doli szlecsejo do
nágoga . . . zavolo tvojih necsiszti mislenj, i pozselenj.

Z rán, k sterim sze je mocsno zgrabo szkryjov gvant,
neszmileno gortrgajo, krv pa, kak potok, tecsé znjih . . .
O trpécsi Jezus szmiluj sze nám.

— — — — —
Za tem ga polozsijo na krizsno posztel . . . I divji
hohárje med szmehom poszlúsajo, kak sze trgajo zsile,
kak prascsijo csonte v njem, kak spricka krv zsnjegovi
rok i nog. Zatem ga gori posztávijo zkrizsom, i Daritev
med nébov i zemlov viszi. Moke njemi sztokrát vékse
vékse posztánejo, vūsza pa escse te molijo za nepriátele.

Szunce, mejszec, zvezde potemnejo, kmica nasztáne,
cslovek pa, on pa sze escse izda spotári z Bogá: „Csi szí
szin bozsi, sztopi zaj doli z krizsa.“

— — — — —
Zadoszta njemi je zse bilo, „Doli nagne glavo
pūsztij szvojo dūso“ . . . i

— — — — —
Krsesánszka dūsa! glej na razpétoga Jezusa . . . roké
szo njemi vő vtégnjene . . . szrcé prehito . . . tebé csáka
. . . hodi vu skolo trplenja njegovoga, i navcsi sze tam
trpeti, navcsi sze tam dobrovolno nosziti szvoj krizs.

Kr. Jozsef.

Ceplena Marija

Dén Ceplene Marije je na hválo i diko one velke csűde poszvecseni, poleg stere je Sziu bozsi, kak drűga bozsánszka persona, z cslovekom posztao, naj bi nász szvojim nebeszkim Ocsom zmiro i od vekivecsnoga szkvarjenja oszlobodo.

Na szpomin popriétja bl. Divice Marije je teda té szvétek nasztávleni i szv. Maticérkev ga vszigdár márc. 25-ga obszlűzsavle, zvűn csi bi szvétek vu velki tjeden szpadno, te sze prekdene po beloј nedeli v tiszti pondelek. Po diacskom sze „Annunciatio“ zové, stero telko zadene, kak oznanűvanje, oglašűvanje bl. Divice Marije. Po nasem jeziki za Cepleno Marijo právimo zálo, ár vu tiszti csasz szpádne, da drevje vceplavati zacsnejo. Gda szo té lejpi szvétek náj prle zacsnoľi obszlűzsávati, nam ne zuano ; ali to je gvűsno, ka szv. Maticérkev zse v pétom sztoletji szvetila té dén.

Prislo je vremen, da bi sze szpunile recsi bozse, stere je szam goszpodin Bog zse nasin prvim roditelom vu Paradizsomi obecsao, ka pride eden, steri raztlácsi glavo satanovo, steri oszlóbodi národ cslovecsánszki z robsztva satanovoga. Vu szvétom piszmi etak cstémo :

Poszlao je Goszpod szvojega angela, Gábriela, k divici Mariji vu Názařeth steri jo pozdrávi : „Zdrava bojdi, stera szí miloscso najsla, Goszpod je sztebom ; blázsena szí ti med zsenámi.“ —

Gda je angeo vido njéno zburkanje nad recsmij njegovimi, etak govori nadale :

„Ne boj sze Marija ; ár szí miloscso najsla pri Bogi. I ovo poprimes vu utrobi i porodis sziná i zvála bo simé njegovo Jezus. Té bode veliki i Szin Visesnjenja sze bode zvao ; i dá njemi goszpodin Bog sztolec Dávída ocsé njegovoga. I bode kralűvao nad hizsov Jákobovov naveke, i králesztvi njegovomi ne bode konca.“ (Lűk. I. 28—33).

Blázsená Divica pa vsza presztrasena odgovori : „Kak da bode to, da mozsá ne poznam?“

I angeo njoj povej, kak to bode. Tak, ka Düh szvéti obszenca njo, záto on, ki sze od njé má naroditi, za Sziná Bözsega de sze zvao. I na to Marija vsza celo ponizna govori : „Ovo szlüzsbénica Goszpodnova, naj mi bode poleg recsi tvoje.“

I vu toj minoti sze szpunila recs bozsa : Szin bozsi je z cslovekom posztáo i Marija za Mater bozso poleg moci Düha szvétoga,

Csi pitamo, zakaj sze to vsze godilo, odgovor lejko nájdemo ! Záto, naj bi Szin bozsi poleg cslovecsánszke nature nász za szvoje brate posztavo, naj bi nam nebésza odpro i tak nász za örocsnike nebeszkoga králesztva posztavo. Kak Zlátovusztüi szv. János právi : „Szamo záto sze ponizo do nász Szin bozsi naj bi nász podigno ; záto sze je steo z telom naroditi, naj bi sze mi na düso gledocs znova porodili ; záto sze je steo od zsenszke naroditi, noj bi mi henjali zsenszki szini biti.“

Tak — lübi cstevec — zamerka j szü to velko poniznoszt, vcsi sze ponizen biti z példa Odküpitela i Marijine, ár té szvetek nasz ná j bole na poniznoszt opomina, vsze ka sze tü godi, sze vu poniznoszti godi. Odküpiteo, Szin bozsi, poleg velke lübeznoszti do nász, cslovecse telo gor zeme na szébe, k nam szpodoben cslovek posztáne, doli sztopi z nebész, z nárocsja Ocsé nebeszkoga na zemlo, naj bi nasz odküpo i reso od vekivecsne szmrü. Jeli more biti véksa poniznoszt ! Eden Szin bozsi, právi Bog sze tak ponizi, bole sze nej mogeo, vecs vcsiniti za nász nej mogeo, kak je fcsino.

Nigda szo sze neverni zsidovje norca delali znjega, ka je prej on prosztü cslovek, kak ovi drügi lüd jé, pa sze dönok za Bogá scsé réditi. Na to njim lepi odgovor dá szv. Athanasius püspek, da právi zsidovom, ka vidévsi one csüde, stere je pred njihovimi ocsmi delao, ne bi szmeli to praviti, zakaj szebé scsé za Bogá réditi, liki bole bi mogli pitati, zakaj je to, ka on, kak právi Bog szebé za csloveka rédi.

Gvüsno je prevecs doszta vesino za nász Bog, da szvojega jedinorodjenoga Sziná na szvejt poszlao. Ka bi bilo znász, csi sze on nebi szmilüvao nad nami ! Csi Szin

bozsi ne bi z cslovekom posztao, mi vszi, ki szmo po grehi robi satanovi grátali, na veke bi prejti mogli.

Blázsena devica Maria sze tüdi jáko ponizila. Sztvorjeni cslovik escse taksi glász nigdár nej csűo od Bogá, kak je angeo njoj prineszao, nikoga je nej na tak vizzoko császt podigno kak njo, da jo za Mater bozso odébrao. I ona ka dela? Lejko sze gizdávi, ka jo tak velka csészt i szreca dojsla? O nej. Celo ponizno govori, ka ona té miloscse nej vrejdna, ona szamo szlűzsbenica Goszpodnova, naj sze zgodi kak je bozsa szvéta vola. Mati Goszpodnova pa szlűzsbenica! Kak velki rázlocsek.

Vcsimo sze poniznoszt z példa Marijine, ár je to náj lepsa jákoszt na szvejtí, vsze ove jákosztí szté szhájajo. Opomina nasz na to szam apostol, da právi, ka Bog gizdávím protisztoji, poniznim pa miloscso dá.

Csi to vsze premiszlimo, isztino dén Ceplene Marije je eden ti náj lepsi szvétkov. Radűjo sze nebésza, veszeli sze zemla, vsze je veszélo na té szvétek, vsze sztvári hválo szpevlejo szvojenii nebeszkomi Sztvoriteli. Vsze najdemo vu njem, ka sze okoli nasega odkűplenjá godi. Táo szí zeme zsnjega szam Ocsa Bog, steri je od vekoma odlócso odkűplenjé národa cslovecsanszkoga; naj véksi táo proszi zs njega Szín Bog, steri sze do krízs ne szmrti ponizo; Dűh szvéti obszénca Marijo, stera ponizno govori: „Ovo szlűzsbenica Goszpodnova naj mi bode poleg rejcsi tvoje“.

(ba.)

Bela lelija — szv. Jozsef.

Sto je tiszti malar, ki je prvi szvétomi Jozsefi lelijo v roke dao? Naj bo stosté, lepo i prav je vcsino. Z tem nam je pokazao najvékse zaszlúzszenje toga imenitnoga szvetnika. Sto pozna dis i lepoto lelije, zpozna túdi popolnoszti szv. Jozsefa. Leliya je bela od znotra i od zvúna. Tak je bio túdi szv. Jozsef bela lelija — popolnoma csiszti na dúsi i na teli. Beli i csiszti je bio vu szrci, stero je bilo sztolec bozsi. Beli i csiszti je bio na teli, stero je nigdar ne pokrila megla, grehota. Beli i csiszti v szvojih ocseh, stere szo bilé kak dve csisztivi gledali, v sterih sze je blizsketala szama neduzsnoszt. Beli i csiszti od znotra v razumi, ár je escse vido ne, ka viditi ne trbe. Beli i csiszti od zvúna vu vúsztah stera szo bila vretina szamo lepih i szvétih navukov.

Csi je szunce szvetlo, csi je zlat csiszti, csi je szneg beli, doszta bole csiszti je bio szv. Jozsef — bela lelija. Med vszemi cvetlicami leliya má najbole vednako i najvisiso sztéblo. Leliya sze zové cvetlica lúbézni, ár njéno korenjé je podoba szrci. Podoba je szv. Jozsefi, ki je za Jezusom i Marijov vu bozsoj drúzsbi bio na najvisise me-szto djani, ki bio najlúbeznivesi, najprijaznesi od vszeh lúdi.

Oh kak je szrcé szv. Jozsefa bilo zedinjeno v csisztoj, v nerazdeljenoj lúbézni z Marijov!

Szv. Jozsef je zraszeo kak sztébla lelije vcsaszti i v inogocsnoszt. Vej je bio angeo varúvacs Krisztusov, povzdignjeni ober vszeh angelov. Njemi szo podlozsne bilé ne szamo sztvari, nego szam Sztvoriteo. Bog je pocsivao v njegovih nárocsaj, kak na zshivom sztolci.

Kak lepo sze sika zato leliya v roki szv. Jozsefa stera pomeni njegovo visziko császt i njegovo veliko zaszlúzszenje!

R. J.

Jezus szrécsa szvojo mater.

Ovi vszi ki po poti mimo idete premiszlite i poglednite, ali je kaksa zsaloszt taksa kak je moja. Te prorokove recsih sze po vszoy pravici mörejo i szmejo tüdi na Marijo obrnoti, ár neizre-csena je bila njena zsaloszt, gda je ona szvojega szina Jezusa z krizsom oblozsenoga zaglédnola. Zapopádli bode-mo velikoszt njéne zsalosztí scse le, csi nikelko premi-szlimo, sto je te, ki krizs neszé, i ka je on vsze trpo, stero trplenje je Marija zsnjim vréd csütíla. Gda je vu csaszi szodnikov v Izraelszkoj dezseli lakota posztala, ide Elimeleh z szvojov zsenov Noemi v Moabitanszko dezselo, da bi tam prebivao. Devet let je preteklo i Noemi je vtom csaszi dovica posztala, na ednok szamo veszélo szporocsilo pride, da je Bog blagoszlovo Izraelszko dezselo i zemli rodovitnoszt podelo ; ona szklene teda, sze palik vu szvoje rojsztno meszto Betlehem povrnoti. Gda pride szkoz me-sztna vráta Bellehema, jo vcsaszi zsenszke szpoznajo, i sze szpitávlejo : „Jeli ne to Noemi ?“ Od velike zsalosztí

vsza pobita odgovori dovica : Nigdár me ne imenüjte Noemi, to je mило szladka, liki imenüjte me Mara to je britka, ár vszemogocsni me je z britkosztjov napuno.

Komi sze prilezseta ta imena miloszladka i britka, kak Marijináj miloszljajsoj i naj britkesoj ? Sto zveksov pravícov povedati szme ; imenüjte me britko ar z britkosztjov i zsalosztjov me je napune goszpod. O na je kralica naj miloszlájse lepote, ona je vráta szkoz stera je odküpiteo príseo na te szvejt ; njega steroga szo proroki napovedali i vszi pravicsni zselno csakali, je na szvojem narocsji noszila. Ali njeno veszélje je bilo vedno zsalosztjov i britkosztjov zmésano, ona je dobro razmila ka szo proroki od njenoga szina proroküvali, ona je znála, ka de mogeo trpeti i njegovo trplenje je bilo tüdi njeno trplenje. Mecs, steroga njoj je Simeon napovedao, je teliko globokeise prebadao njeno düso, keliko goszteise je mogla gledati, ka de njeni szin od gresnikov vsze trpeti mogeo. — Kelikokrát je ona küsüvala lübeznivi obrazek szvojega bozsega deteta, sze je vszigdár z velikov zsalosztjov szpomnila, kak bodo te lepi i preszvėti obraz szpesznicami razbili i zbodecsim trnjom razmeszárili. — Ga gléda jokajocsega v szirmaskoj posztelci, sze vsza presztrási nad groznov poszteljov krizsa na steroj ednok raszpėti zaszipi. Ga varvajocs drzsi vu szvojem deviskem narocsji sze palik szpomina, kak de ravno te Jezus vesz ranjeni razmeszarjeni brezi diha pocsivao vnjenom narocsji.

Mecs britkoszti prebodne njeno szrce, gda oponocsi zacsüje glász : Vsztani i bezsi z detetom v Egipt, ár grozoviten Herodezs széga deteti po zsvilenji po zsvilenji tisztoza, steroga kralesztvo ne od toga szveta.

Kaksa zsaloszt preszüne njeno szrcé, gda szvojega szina zgübi i ga zvelikov britkosztjov cele tni dri szkrbno iscse po Jeruzsalemszki vulicaj. O tej trije dnévi szo jo szpominali scse na doszta britkeise tri dnéve, naimre,

tiszte gda ga je hladni grob njenim ocsám zakleno. I sto more povedati ali szpodobno zapiszati njeno britkoszt i zsaloszt, gda szreca szvoje szinaga z tezskeim kriszom oblozsenoga na krvávoj poti proti Golgoti proti moriscsi.

Oh naj lepse cslovecse dete nema nikse podobe, nikse lepote; on je najzanicslivsi i ménsi lüdi, mozs trpljenja, podobén gobavomi, steroga je Bog vdaro i ponizsao.“ (Jez. 53. 2—5). Njegova gláva je sztrnjom prebodnjena, njegove ocsi pune krvávi szkuz; njegov preszveti obráz szplüvan z krvjov i z ranami pokrit i na njegovi ramah lezsi tezskei krisz, steroga vesz zmantráni nesztí more na moriscse. Njegova cela podoba je tak zsalosztna, da bi sze trdi kamen pod njov zsmehcsiti mogeo. I toga szreca Marija naj lübezniवेशa mati. Sto more popiszati, sto zgovoriti njeno zsaloszt?!

Gda je Henrich oszmi kráo Angleski, sze odpovedao rimszko katolicsanszkoj cerkvi zato — ár njemi Pápa ne dovalo sztirati szvoje pobojsne zsene i drügo zéti i szí je tüdi prizadevao szvoje podlozsne vu krivo vero zapeleti, je bio Tomázš Morus prvi tak szresen da je brezvesztí nými králi hüdobijo v ocsi metao. Zato na meszto da bi kráo szvoje hüdobijo szpoznao i sze pobolsao szili scse pobojsnoga mozsá, szvoje právo sztáro vero zatajiti i ár toga ne steo vesiniti ga na szmrt obszodi. Szresno i veszéloga obráza sztopte zvesztí szpoznovaléc bozsi proti moriscsu. Njegova hcsi Margeta, stera bi rada scse ednok vidila oco sze rivle szkoz lüsztvá i vojasko sztrazso do szvojega luboga oco i gda do njega pride ga z decsinszkov lübeznosztjov obine i küsne pa od prevelke zsalosztí nemre drügo szpregovoriti kak:

O moj ocsa! o moj ocsa! i ta szpádne i omedlej.

I sto more popiszati britkoszt i zsaloszt bozse matere Marije, gda szreca szvojega jedinoga lübezniवेशa szina na krvávoj poti, proti Golgoti i ga naszkori potom na kriszsi razpetoga mujrati vidi. O proroküvane recsi Simeona

szo sze prenatenko szpunjavale, ki je pravo. „I mecs bo preszúno tvojo lasztivno düso“. Luk. 2, 35. I po pravici je szmela ona szprorokom zvati: „O vi vszi, ki mimo idete po poti posztajte i premislzite, ali je bolecsina, kak je bolecsina moja“. I vszakomi pobožsnomi csloveki je jo milúvati z prorokom Jeremijasom :

„Szkem te scsem primeriti, komi priglihati, hcsi Jeruzsalemszka, szkem te scsem primeriti, devica, hcsi Szionszka, ar velika kak morje je zsaloszt tvoja, sto te scse ozdraviti“.

O sztarisje zglednite sze na Marijo, zavolo szvojega szina zsalosztno mater, i trpite tüdi vi zsaloszt i trpljenje z szvojov decov ! Poglednite deca szo telo od vasega tela, i vasa krv sze po njüvi zsilaj pretaka. O nigdar jih ne zametavlite, nigdar jih ne preklinjajte liki szkrbite za njüvo telo, scse doszta bole pa za njüvo nemertelno düso, stera je imenitneise kak telo. Vcsite jih božsim posztávám pokornim biti, i bodo tüdi vam pokorni; vcepíte njim rano zvelicsanszki navuk Jezusove vere, odvracsajte jih od vszega hüdogo, da ne zoblodijo vjamo peklenszskoga szovrazsnika, liki da sze zvelicsajo. Zapomnite szí recsih szv. ap. Pavla, ki pravi: „Csi pa sto za szvoje, poszebnó pa za domacse ne szkrbi, je vero zatajo i je hüjsi od nevernika“. (Tim. 5, 8.) Ja sztarisje i deca poglednite vecskrat vu dühi strto posztajo britkoga trpljenja Krisztusovoga i premislavlite veliko britkoszt i zsaloszt Jezusa i Marije gda szta sze szrécsala, i oblúbite, da scséte po nyidva zglédi na tenko szpunjavati dužsnoszti, stero mate eden do drügoga. Ne teszneisega i lübezniveisega vezalja, kak, ta stera má vézati szrca sztarisov i deci i szv. vera naklada obema dužsnoszt, da naj sze med szeov lübijó, i eden zdrügim szmilenje majo.

Deca ! náj vam bo tá szvéta dužsnoszt vszigdár vszpomini: lübite szvoje sztarise i delavna naj bo tá lübezen vasa; pomagajte njim v szirmastvi v bolezni i na

szivo sztaroszt i povrnite njim bár nikelko njih trüde i szkrbi stere szo do vász meli, náj sze ne csüje vecs med nami da bi deca szvojimi sztarisi grdo ravnala. I vi lübeni sztarisje- ravnajte sze po vam zse prirojenom nagibi i po návuki szvete vere nase vu isztini lübite szvojo deco, náj sze vasa lübezen vu deli kazse. Csi vas szin ali hesi zablodi doli szpráve poti stera pela vnebésza, ne méjte mira dokecs jiva nezáj nepovrnéte na pravo pot, i resite njiva düse vecsnoga pogüblenja.

Vednáka lübezen, kak med sztarisi i decov naj kralüje med nami vszemi, vej szmo vszi deca ednoga oco, bratje i szesztre v Jezusi Krisztusi. „Oblecimo teda — kak nasz opomina szv. ap. Paveo — preszrcsno szmilenje (Kol. 3, 12.) i pomágájmo szi eden ovomi po mocsi vu szvojem szirmastvi i nevoli, pomagájmo szi poszebnó k vecsnomi zvelicsanji. Ar szmo pa vszi nevolni szirmacje i pri vszój szvojoj dobroj voli ne szebi scse drüгим pomagati nemremo, sze zveszto i zvüpanjom obracsajmo k sztüdenci vsze tolázsbe i pomocsi, k Jezusi Krisztusi, szvojemi naj bolsemi Odküpiteli, ponizno i zvüpanjom zdihávlimo: „O razpéti goszpod Jezus szmiluj sze nam!“

Disc.

Na velki pétek.

 zlecseni oltárje, vu csarno opravo oblecseni popevje, nemi zvonovje . . . ka nam vsze to znamenüje ? Szunce polemnej, meszec ne szveti, pecsine pokajo, grobi sze odpérajó , . . ka je zrok tomi zburkanji ? Ka vidim ! Ja on je, Jezus Krisztus. Szin zshivoga Bogá, ki nagne szvojo glavo i merjé na krizsi. Pri szmrti vcslovečenoga Bogá sze sztrszne néba i zemla, vu zsaloszt oblecsé vszo sztvorjenje. Oh vecsni Bog nájbole trdi kamen po vremeni vözdubijo kaplice, nájmocsnese zselezo sze vugne vu ognji, nájbole divjo zverino vkroti cslovecsa roka : szamo cslovecse szrcé sze ne omehkne na moke, man tre i prelejáno krv Zvelicsitela !

Vsza drüga sztvár sze gene

Szám gresnik sze ne sztrszne

Ja szamo vi szte necsütlivi, vi gresnicje ! Radüjte sze dnesz, ár szte ga obládali : mro je Jezus, koga szte preganjali, ár vasz je kárao od vasih grehov. On Jezus, ki vasz je z bicson pregnao z cérkvi ; on lübezlivi Jezus, ki je nigdár nikoga ne zbantüvao, on dober Jezus mrtev viszi na krizsi. Ober toga sze veszelijo gresnicje. Oh kak more tak trdo biti cslovecse szrcé !

Ali ka bi csinili mi krscsenicje? Jezus, ki je zsaloszt-
ten bio do szmrti, sze je zse odszlobodo od vsze zsaloszt-
ti; Jezus, koga je escse Ocsa nebeszki odsztavo, zse vecs ue
csüti, ka je odsztávléní, szkoncsano je zse vsze njegovo
delo: mi pa pod njegovim krizsom sztojécsi sze za tak
odsztávlene csütimo, ár njega ne vecs med nami. Ki
je z taksov lübéznosztjov blagoszlovo i na szvoja nárocsa
vzeo málo decsico, vecs njé nede blagoszlávlao, on szan
tan lezsi vu krili szvoje dreszélne materé i njegove bla-
goszlovne roké szo zadrevenele. Nede tolaszo vecs dreszélne;
nede vecs pravo pokornim gresnikan: Szinek, hcsérka!
odpüsztijó sze tebi tvoji grehi. Nede hráno vecs jezero pa
jezero gládnih lüdi; nede vrácsó betezsnike; nede mrtve
gorizbüdjávo: vej je on tüdi mrtev; Jezus Krisztus mrtev
viszi na krizsi. Pozdrávléno bodi szvéto krizsno drevo!
trost i vüpanje nase vu zsalosztí i tezsávah. Na ete dén
nemrem szí na drügo miszliti, kak na krizs ino na raz-
pétoga Jezusa.

Vu Krisztusovoj szmrti sze je cslovecsánszki národ
za nebésza znova narodo. Bog je pravicsen! Kak dosz-
takrát noszimo ete recsi na jeziki i kak redko njé csü-
timo vu notrásnjem szrei. Bog je pravicsen! To nam
kricsijo csarni oblácje, steri szo sze vu vremení Noema na
zemlo vlejali. Ja vu onom vremení sze je bozsa pravics-
noszt tak nazvescsávala, kak escse nigdár ne. Sztraho-
vitno szí je escse szamo premiszliti: kak sze vojüjejo
mocsní moski z penavimi válovmi, z kaksov sztrahotov
sze pascsijo matere na nárocsah z málov decsicov na veh
bregov, naj bi sze ognoli gvüsne szmrti. Sztrasno je vi-
diti, kak onemi po mali jokanje i jezero jezér mrtvih tel
plava po globokih vodínah, naj bi oznanjüvali bozso pra-
vico. Ali Noemovi vrsztnicje szo prvlé zalevali szebé vu
gresnih nagnenjah i záto sze je vlejála na njé szrditoszt
bozsa. On ogen tüdi, steri je fundao Sodomo i Gomorrhó
nam tüdi kázse sztrahovitno bozso pravicsnoszt. Ali eti

je tüdi roka bozsa szamo gresnike potehzsila. — Dnesz pa pod kiizsom sztojimo i vsza kástiga, vsza zsaloszt je na edno meszto, na krizs vküpszprávlena. Oh drági Jezus ! tak on obcsinszki potop, steri je na nikoj szpravo Nmove vrsznike je szamo edna kapla bozse pravicsnoszti, méd proti tvojoj jeszicsnoj zsucsnoj pitvini. On zsvepleni ogen, steri jo fundao So, je polehsanje proti tvojem i notrásnje-mi ognji zsgécsin ranan, stere tvoj szühi jezik na ete recsi nagnejo : „Zséjam.“

Ti sz i on mozs, ki sze vojüjes z gresnimi váлами tvojih szinov ino pascis sze gori na breg trplenja, na krizsno drevo, naj bi odszlobodo med grehami zalevajocso szvojo deco ; naj bi njim te, gda sze znova odpréjo nebésza, i na meszto dezsdrsa bodejo szunce, meszec i zvezde kapale, po krátkoj grozi szvoje blázsensztvo pokazao. Od vszeh odszlávleni z krvjov pokláni Jezus gde je Peter, ki je steo z tehom mreti ? Eti sztojimo mi pred tvojim krizsom ino szpitávamo : Oh Jezus nas ! zaka sz i nasz odsztavo ? Otvoja nagnjena gláva uam právi : „naj bi posztano vas Zveli-csitel, naj bi plácsao dugé vase“.

Vnogokrát szmo sz i zse od greha premislávali, vno-gokrát szmo zse csütili, kak nasz on vlecsé na szkvarje-njé : ali nigdár sze tak ne sztrsznemo za volo greha, kak na velki pétek sztojécsi poleg krvávoga krizsa. Neszkoncsana pravica, neszkoncsana modroszt i neszkoncsana lü-bézen sze vojüjejo proti grehi. Vu paradizsomi je peklén-szka kacsá po vcsinjenom grehi na nász zazvála pravicsnoszt nebeszkoga Ocsé. Troje preklensztvo sze je od pravicsnoga Bogá na nász szünolo : edno je zemlo, drügo lüdi i trétje kacsó vrezalo. Neszkoncsana lübézen je pa od cslovecsega pomirenja gucsala ; ali bozsánszka pravicsnoszt je za neszkoncsano zbántüvánje neszkoncsani áldov zselela. I na to je Szin vecsnoga Ocsé, neszkoncsana modroszt, eta pravo : „Jáz neszkoncsani Bog na szébe vzemem cslovecsi neszkoncsani dug i tak pomirim tvojo neszkoncsano pra-

vico“. I neszkoncsana pravica sze je pomirila. Nas dnzsen liszt je razcseszao Jezus na krizsi; prelejána je krv Jezusova i zméro sze je Bog: mi szmo znova szinovje bozsi posztanoli, on pa nas Ocsa.

Hodte tak eszi vszi národje zemelszki i naklánjajte sze pred krizsom. Hodte eszi betezsni i mérajocsi i pravte z Jezusom: „Szpunjeno je“. Csi sze razvresztré na nász szmrtna temnoszt, csi vasz zse vsze odsztávi: te vzemmo razpetjé vu nase roké, kűsnimo escse ednok i ob szlednjim one rane, stere szo za nase zvelicsanje vszecsene i pravmo: „Drági Jezus! tebi zšivém i vu tvojoj lűbavi merjém, vu tvoje roké preporocsim mojo dűso“.

Hodte eszi nevolni pregnani, hodte eszi pod krizs i tan zse vecs nete odsztávleni! Hodte eszi pivci i pite z Jezusom zucs i jeszi. Hodte eszi szrditi i proszte eti odpűscenje, ár szte ne znali, ka szte csinili. Oh prihájajte eszi k krizsi vszi gresnicje zapravlászti szinovje gresne Magdalene, naj sze mejsajo vase szlocsene szkuzé z prelejánov krvjov Jezusa. Lűbmo krizs, lűbmo razpétoga Jezusa, ár je on nájbole véksi priatel nase dűse, on je escse gresnikov nájbolši priatel. Linro, eden pisatel je eta gorizamerkao od ednoga plemenitoga mladénca, ki je po razvűzdanom zšivlenji po mali zse vszo szvojo vrednoszt zapravo. Eden vecsér, gda je zse szlednji krajcar zgűbo pri kártah i zvűntoga sze escse vu velki dug zakopao: sze prevecs razcsémero i groznovito Bogá preklinjao i trobo je od csemerov govorécsi, naj bi ga Bog escse bole pokastigao, csi ga more. Bog je szpuno njegovo neszpametno prosnjo. Escse on vecsér, gda bi sze domo pelao, sze je prevrgao ino szi je nogo sztro, stera neszrecsa bi ga szkoro vu grob szprávila. Lehko je zdaj zse prevedo vtrdjeni gresnik, ka ga Bog lehko escse vu vékso neszrecso szűne; ali na meszto toga, ka bi ga eta bozsa kastiga na pokoro nadi gnola, sze je vszebole pohűjsao i blázno i eta pravo: „Bog sze veszeli mojin nevolan, naj me tak vrejzse z nájvéksov

kastigov, naj me szűne na vecsno szkvarjenje, jaz sze nescem veszeliti z szvécamí“. Gda szí je eta premislávao, te k njemi sztopi njegov pobozen i veren szluga ino njemi právi: „Goszpod eti szo njuv nájbolši priátel, szlobo scséjo vzéti od njih“. „Sto je on“ zvedáva betezsni — „naj notri sztopi“: Te je szluga edno razpetjé vzeo naprej govorécsi: „Ovo eto je njuv nájbolši priátel! Jezus Krisztus nescse, ka bi sze oni szkvárili, nego scsé njih zvelicsati, — zse dávno bi lahko njih odvrgao, i nē je vesino, zvelicsati njih scsé, ár je za njuvo dűso tűdi prelejao krv szvojo“. — Milo sze zglédne gresnik na razpetjé, otopo sze je léd njegovoga szrcá, szkuzé szo sze rosžile na njegovih ocsáh. „Oh — právi — mené zavrzsena gresnika tűdi lűbi razpéti Jezus! Zaka te nebi jaz njega lűbo?

Vu vremeni szkűsáve, gda sze vam szvet prilízava, telo na greh nagible — vrzste eden pogléd na nasega razpétoga nájbolsega Priátela, ki je nász do szmrći lűbo i pravte: Oh kak bi sze jaz vűpao zbantűvati eto bozsán-szko lűbézen!

Nigda je sztao Jezus pred Lázarovin grobon i zajokao sze je: mi dnesz pred Jezusovim grobom sztojimo i gde szo szkuzé nase? Jeli bi nász szran bilo-szkuzé prelevati pri njegovom grobi, gda je on za nász szvojo krv prelejao? Pri grobah nasih sztarisov i dobrih priátelov sze nam szpűsztiyo szkuzé: pri grobi nasega Zvelicsitela bi sze pa poszűhsile? Ne, to nemre biti! Naj sze tak vlejíyo pokorne szkuzé ino naj oznanűjeyo pri grobi Jezusa potrto zsaloszt gresnika, naj prederé nase jokanje obláke i pred sztolcon Nájvisesnjega naj szproszi miloscso i szmilenoszt za nász. Csi eden zemelszki potresz razrűsi zidine, csi vu ednom veszélon pajdástvi hitro sto vkűpszpádne i mrtev gráta: na to visesnjo oblászt sze lűdjé sztrszuejo, vu szrci genejo i szvoje grehe pozsalűvajocsi k Begi obrnéjo: pri Jezusovoj szmrći sze pa szamo nasa trda szrcá nebi omehknola?

Vecsni bozse! Pecsine pokajo, szunce sze szkrivle,
mrtvi gorisztanűjejo, neszmleni hohárje bogánolijo, satan
sze boji, angelje jocsejo, vu prszi sze tucsé vszo cejlo
lűdsztvo i poganszki sztovník vadlűje: „Zaisztino on je
Szin bozsi bio,“ Jezus nagne szvojo glavo i szpűshti dűso.
Odkűpleni szmo. Naklonimo zátó nasa kolena pred drevon
nasega zvelicsanja i vu práhi klecsécs pozsalűjmo nase
grehe, za stere je nas lűblűni Jezus tak doszta trpo.

Szlepecz.

Sztála je mati dreszélna . . .

zgodbica :

nasih cerkváj sze v posztnom vremení rada szpevle lepa peszen „Sztála je mati dreszélna“. Tá peszen je zse jako sztára. Na kaksi nácsin, pa gda je nasztála, to nam kázse szledécsa

Pred szedmmími sztoletji je zsívo v ednom taljánszkom meszti mladénec, steromi je imé bilo : Jakop Todi. Té mladénec sze je lejko imenűvao za szrecsnoga. Szrecca ga je szprevájala pri vszakom njegovom pocsétji. Narodo sze je v meszti Umbrija, gde sze je tűdi v szvojih mládih letaj razveszeljávao sz szvojimi prijátelmi po zelénij ogradaaj pa po vablivih bregáj ; v meszti Toszkana je zsívo kak mládi pa vrli mozs cserezréd lepe zarocsenke.

Zgodilo sze je pa, gda szta ednok Jakop pa njegova zarocsenka na níkso veszelico prisla, pa szo jiva tan vszi obsűdivali, ki szo nazocsi bili, tak szta lepo znala plé-szati, na toj veszelici, gda je med nazocsimi nancs niscse miszlo nej, kak velka neszrecca je csáka, sze je zgodilo, ka sze je plesziscse podrlo, pa szo pleszci szkoro vszi med razvalinami lezsali ranjeni pa szpomorjeni. Oh kaksa neszrecca !

Mrtveci szo lezsali pod podrtinami, ranjenci szo kri-csali za pomocs ; gde je pa nas Jakop ? Z velkov tezsávov sze je otkopao z razvalín, pa drcse szentá i iscsű szvojo zarocsenko. Po dugom trűdi jo nájde, szamo ka je v njoj nej bilo iszkrce szívlénja vecs . . . Razvűzse njoj obleko, polozsi njoj na szrcű trepetajocso roko, jo mocsi sz szku-zami, da pa vs'e zamán, — njéna dűsa je zse v tom császi bila pred sztolom pravice, pred bűzsim szodnikom. Sto bi znao popiszati zsáloszt Jakopa, stera kak sztrela zadela mládoga mozsá ?

Dv   dni po szpr  vodi pomil  v  nja vredne zsenzke szo vidli v z  dnjem deli velke c  rkvi, tam v temnom koti bl  zi vr  t ednoga csloveka zavitoga v csaren pl  ses. Bio je to Jakop — tak szo pripoved  vali szletkar njegovi prij  telje. Nigd  r je vecs nej so med szvet, nej med l  di, nego je oszt  o med sztenami c  rkvi, med tihim zidovjom szamoszt  na.

Gda je zap  szto poszvetne veszelice, sze je preszelo Jakop v szirmasko szamoszt  nszko szobico, gde je vl  dala szv  ta tisina, pa je tam poklek  v  o pod podobu zsalosztne Marije. Obs   div  o je, pa premislav  o szkrivnoszti one podobe pa je pri tom premisl  vanji milo zdih  v  o i prelev  o britke szkuz  . Naniz  v  o sze je do t  o pa sze je vd  rj  o na szvoje prszi. Nato je p   zdigno ocsi, pa v szrci sze njemi je z  zsg  o novi ogen l  b  zni. Za tem je jok  o, pa szo vrocse szkuz   kapale na kamenita tla. Zaj je prij  o pero, pa je pizs  o. — I ka je pizs  o? Pizs  o je peszem „Szt  la je mati dresz  lna, poleg krizsa j  ko tuzsna,“ to prelep   peszem v csaszt szedm  ro zsalosztnoj bozsoj Materi. Preproszt   je t   peszem, nego globokocs  tna, genliva, velicsasztna; edna z med n  jlepsih, ka je szvet pozna. Sz kr  tkimi, preprosztimi ricsmi nam otpira pogl  d v Marijino d  so, stera je puna britkoszti, velke pa globoke britkoszti, kak velko pa globoko je morje.

Jakop Todi je mro leta 1306. kak gor  csi redovnik franciskanar.

Naj t  di n  sz, dr  gi cstevci, premisl  vanje britkoszti Marijinih pa trplenja nj  noga Szin   pripela do toga, ka mo malo cenili szvet pa njegove dobrote; nego r  jsi na zemli z Jezusom pa z Marijov zsal  vali pa trpeli, — da mo sze potom na ovom kr  ji groba zs njima veszelili!

Szrcé Jezusovo — csüdoviten vracsitel.

Nad onimi obecsánji, stera je Jezus bl. Margejti Alacoque dao, da sze njoj vu nájszvetesem Oltárszkom szevsztvi szkázao, to strto obecsánje je eto bilo: „Vu celom zsvilenji njihovom, náj bole pa vu szmrtnoj vöri mo gvüsna obramba onim, steri moje Szrcé csasztijo“. Kak velka obramba, je Szrcé Jezusovo vu pogübeli i vu nevoli, pokázse nam szledocsa dogodbica:

Edne dovíce szin, steroga je mati jáko lübila, ár je bio jednorodzeni, na prvo posztno nedelo je na náglo obeztezsao, vu nevaren beteg je szpadno, tak ka szo vszi miszlili, ka de té mládi cslovek mogeo szvejta idti. Vcsaszi szo po vracsitela poszlali, steri pridocsi poglédne betezsnika i právi ka ne vüpanja, ka bi szin vu zsitki osztao, ár tü zse vracsitelszka pomocs nemre pomágati. Najmre plücsa szo sze njemi zvüzsgala i escse drügiva dvá beteg szta gor sztopila. Mati vu toj velkoj nevoli nevej kama bi sze obernola, pomocsi od niket nej, nevej ka bi szizacséla. Na szlednjo njoj na pamet pride preszv. Szrcé Jezusovo, stero je zse prlé dugo let lübeznivo csasztila. K njemi sze obrné, poklekne pred kejp Szrcá Jezusovoga, ino ga jocsécs proszi náj da nazáj zdravje szini betezsnomi. Ka de zs njé, csi on merje! Nema nikoga, sto bi njoj szakdánénji krüh priszlüzso. I ovo! Bog je poszlüno prosnjo materé; csüda sze zgodila. Za nisterne dnij je betezsen szin gor sztano z posztelé.

Da pa to nej bilo za doszta! Preszvéto Szrcé Jezusovo je drügocs stelo pokázati, dà toga mládoga csloveka zsvilenje celo od njega viszi. Ka pa csi sto nebi vörvaó, ka je on szvoje zdrávje po csüdnovitnom táli nazáj zadobo, lejko bi prej tak ozdravo! Nej. Jezus szvoje csüdo potrditi steo.

Zse zdrav, gor hodecsi cslovik za pár dnévov pálik nazáj vu szvoj beteg szpadno. Ali zdaj szo zse niksega vüpanja nej meli vracsitelje, ka bi ozdravo; vkraj szo njemi povedali. Mati szirota sze milo jocse. Nema nikoga, pri kem bi pomocs iszkala, k Szrci Jezusovomi sze oberné drügikrát z onim mocsnim vüpanjom, da On ne zapüszi one vu nevoli i potrebsini, steri njegovo Szrcé lübijö. Zacsne eduo devétdnévnico moliti, vküp poberé escse nisterne krajcare i dá na szv. meso na császt preszvétomi Szrci Jezusovomi. Szam betezsniik je tüdi doszta molo. Prosnja njidva je poszlühnjena bila! Edno nocs, kda szo bolecsine náj vékso mero doszégnoie, betezsniik, steri je zse to duzse trpeti nej mogeo, oblübo vcsinij, ka csi ga Bog resi betegä i szmrti, vcsaszi kak ozdrávi, de romao na bozso pot, vu edno glaszovitno meszto tiszte okolice, kde sze to godilo. Grozno je trpo. Vszi szo miszlili, ka ga vu tom megnjenji vmori.

I ovo! ka sze zgodilo, vu toj minoti szo boleznii betezsniika po csüdovitnom táli povrgle, i na drügi dén — Vszem nateliko csüdo — celo zdrav i veszéi je nihao tá szvojo betezsno posztelo.

V nedelo zse v cérkvi naidemo betezsniika, kde z velkov pobožnosztjov prisztöpi k nájszvetejseni Oltárszkomi Szvesztvi, precsisztij sze i zgorécsöv molitvov sze zahváli Szrci Jezusovomi, ka ga szmrti rejsilo.

Z té mále dogodbice vidimo, kak velko pomocs mámo pri Szrci Jezusovom. Csi nasz szküsnyave pohájajo, csi szmo vu betegi ali drügoj nevoli, obrnmo sze záto z vüpanjom k tomi ocinszkomi Szrci, ono gvüsno szpuni naso prosnjo, kak je szpunilo prosnjo one szirote materé. Vu posztnom vrejmeni szmo, ne szmemo sze záto szpozábíti z preszvétoga Szrá Jezusovoga stero je telko trpelo za nász, stero nasz tak lübeznivo k szebi vábi: „Pridite k meni vszi, ki sze trüдите i szte obterseni i jasz vasz zlejkotim“ (Mat. 11., 28.).

(ba).

Szvéti Ciril i Metod.

Med Kozári.

Szvétiva brata, Ciril i Metod, szta za nekelko let bilá pozvániva vő z szamosztána k miszijonszkomi deli. V szvojoj apostolszkoj gorécsnoszti szta radiya poszlünola té glász. Pogánszki kozári finszkoga roda (odvetek toga národa scse dnjeszdén zshivé na Ruszoszkom), negdasnji prebiváoci zdásnje juzsne Ruzsije pri Csarnom morji, szo poszlali v Carigrád poszlance, ka bi tam proszili krscsánszke miszijonare. Proszili szo pa za vucsene miszijonare, záto ka szo prisli med kozáre mohamedánci pa zsidovje, steri szo sz szvojoyv lazslivov modrosztjov razsirjávali krive návuke. V Carigradi szo nej meli bole vucsenih i gorécsih dühovnikov, kak szta bila szvéti Ciril i Metod. Koli 858. leta szta odisla k kozárom. Szvéti Ciril je sz szvojoyv velkov vucsenosztjov zavracsao szejácse krivih návukov, pa je v szrcá poganszkih kozárov z velkov szrecsov szejao szeme krscsánszke vere ; szvéti Metod njemi je pa pomágao vrejüvati cerkvene pa poszvetne recsi. Szvéti Ciril je pri meszti Herzon na csüden nácsin najseo szvéteosztánke rimszkoga pápo, Klementa, steri je koli 100. leta

po Kisztusovom rojsztvi tam mro z mantrnicskov szmrtjov. Té dráge osztánke szvétoga Klementa szta szv. brata vزالá sz szebov, pa je szletkar szkoz szlovenszke drzsáve odne-szla v Rim.

Po szrecsnom miszijonszkom deli szta sze koli 860. leta povrnola v Carigrád i szta sze pálik podala v zalüb-leno szamoto. Ciril je zsivo pri carigradszkoj církví szv. apostolov, metod pa v szamosztáni Polihron imenűvánom, steri je sztáo na ázsijszkom morszkom obreszji raven Ca-rigráda.

Krivoverni (razkolni) patriárk Focij.

Carigradszki pűspecje szo bili zse koli 450. leta ná-jimenitnesi v céloj szhodnoj církví; imenűvali szo sze patriárki. Drűgi pűspecje szo je postűvali kak szvoje pred-sztojnike, szamo rimszki pápa je bio escse véksi ondjih. Za csasza szv. Círla i Metoda je vládao pobozen i csasz-tivreden patriárk Ignác. Na konci 857. leta szo ga po vszoy szili odpravili, záto ka je prepovedao iti k precsis-csávanji razvűzdanomi Bardaszi, steri je tiszti csasz vlá-dao meszto mládoga caszara; Bardaszova razvűzdanoszt je bila obesno znána. Escse tiszto leto szo posztavili za patriárka Focija, ki je bio jako vucseni, nego poleg toga tűdi zevszema poszvetnoga pa csasztlizselnoga dűhá; szkoro brezi vsze priprave je bio v nikelkih duévaj poszvecseni za dűhovnika i pűspeka. Rimszki pápa je nej mogeo potr-diti Focija, steri sze je tak vnemar drzsao patriárkove csészti. Focij je pa nej steo odsztopiti, nego je zácsao razsirjávati szovrástvo proti Rimi. Leta 867. je pozvao cerkveno szpráviscse v Carigrád, na sterom szpráviscsi je povedao locsitev od Rima. V jeszén tisztoza leta je bio Focij pregnani sz patriárkove csészti, pa Ignác nezáj posz-távleni, szamo ka szo sze escse szkrmá ohránili szadovi njegovoga pogűbelnoga dela. Leta 877. je Focij posztao escse ednok carigradszki patriárk. Za nekelko let szo ga pálik pregnali i sze je cerkvena jedinoszt za szilo nezáj ohnovila, pokesz szo sze grki leta 1054. nej zevszema locsili od Rima.

V tak zsalosztnom császí szta zsvívela szvétí Ciril i Metod! Onjeva szta jako radiva mela pobozenoga patriárka

Ignáca, steri je prlé bio redovnik, pa je vszigdar lúbo baracsko, molitvi pa zatajüvânji poszvecseno zsvilenje, kak szta je lúbila tüdi szv. Ciril i Metod. Zavolo toga szta szv. Ciril i Metod britko csütíla krvico, stera sze je zgódíla patriárki Ignaciji, objokávala szta neszrecsno gresko cérkev, stera sze je zmérom bole pográzsala v poszvetnoszt pá v razkol. Szv. Ciril je bio negdasnji Focijov vucsenik; je poznao csasztizselnoszt pa poszvetnoszt Focijovo. Znao je tüdi, da sze Focij ne briga doszta za právo vero pa za cérkev. Zse za patriárka Ignácija je zácsao Focij razsirjávati krivi návuk, ka reksi cslovek má dvej düsi: cslovecsó pa zsvinszko, pozrocso je sz tem vnogo pohüsanja. Sz. Ciril je szvojega negdasnjega vucsitela, Focija, osztro pokáráo. Focij sze je zgovárijao sz tem, ka je on szamo patriárka Ignáca steo v zadrego szpraviti. Szv. Ciril ga je pa nato escse bole odlocsno zavrno: „Ocsi tvoje vucsenosztí — tak njemi je pravo — szo velke i odprte szamo ka szo zaszlepnjene z dinom csasztizselnosztí pa nevoscslivosztí, záto ne vidíjo práve poti!“ Focij sze je csüto premáganoga pa oszramócseuoga i to tembole záto, ka je znao, da je szv. Ciril nájmodresi med njegovimi vucseniki. (Té dogodek nam pripovedávle rímszki knizsncsar Anasztazij, steri je vsze té recsi v Carigrádi dobro pozvedo.)

Lejko szí miszlimo, kak rad bi Focij teva szvétíva brata, vucseníva dühovnika, za szebé pridobo. Szv. Metodi je ponüvao püspekovo csészt. Szamo ka szta sze szvétíva brata nej dalá pregovoriti, nego szta osztala sztanovitníva i zvesztíva právoj Krisztusovoj církví. Záto szta tüdi v nebészaj nájmogocsesíva prosníka prí deli za cerkveno zjedinenje.

Szv. brata povábleníva na Morávszko.

Ciril i Metod szta sze nej mogla dugo müditi v tak zalüblenój szamotí. Leta 862. szo prisli poszlanci morávszkoga vojvodo, Rasztísláva, v Carigrád proszít szlovan-szke miszijonare. „Nase lüsztvó — tak szo tej poszlanci pripovedávali — je vecsinoma krsesánszko, szamo ka vucsitelov nemamo, steri bi nam verszke isztíne v nasem domácsem jeziki razlozsili, záto szvéta vera med nami jako

pomali ide naprej. Proszimo vasz záto, poslite nam takse miszijonare, steri do nasz v nasem szlovenszkom jeziki znali vesiti!“ Greski caszar, Miháo III. je poszlance z veszéljom gorprijao. Na pamet njemi je prislo, ka má dvá gorécsiva apostola práve vere, nájmre szv. Cirila i Metoda, steriva znata tūdi szlovenszki jezik.

Ciril i Metod szta sze csūtila jako szrecsniva, csi szta mogla prebivati v szamoti, pa sze tam „veszeliti v Bogi“. Nego prosnji moravszkih poszlancov szta sze nej mogla proti posztaviti; bilá szta pregorécsiva za rabsirjávanye práve vere. Ciril je pravo: „Trūden szam i betezsászti, pa bom záto li rad so“. Tak govori apostol!

Szv. Ciril iznájde sztároszlovenszke csrknje.

Slovenci szo scse v tisztom csaszí nej meli knig v szvojem jeziki; pa je scse tūdi nej bilo primernih csrkenj, sz sterimi bi sze zapisūvali raznovrsztni szlovenszki glaszovi. Szv. Ciril je v molitvi proszo za rászvetlenje, pa — kak nam legenda pripovedáve — njemi je Bog nazveszto sztároszlovenszke csrknje. Potom je na szlovenszki jezik presztavo nedelszke evangeljume pa nájpotrebnese molitvi. Tak je posztao szv. Ciril usztanoviteo szlovanszke knizsevnoszti.

Grki szo bili v onih csaszaj jako szebiesni, szo zametávali drūge márode pa jezike; nancs díjacsoga jezika szo sze nej steli vecs vesiti, Záto moremo tembole obsūdūvali velko apostolszko gorécsnoszt za rabsirjávanye práve vere, stera je szv. Cirila i Metoda nadigávala, ka szta sze tak potrūdila za szlovenszki jezik. Zakaj szta posztala usztanovitela szlovanszke knizsevnoszti i izobrázbe? Záto ka bi mogla szlovence ojacsiti v právoj veri, pa med njimi vzgájati práve kresánszke znacsáje i je vesiti, kak „naj hodijo v lūcsi bozsíh zapovedi.“ Pokecs de sze záto po nasoj domovini glászo nas mili szlovenszki jezik, doteccasz de nasz szpominao na apostolszko gorécsnoszt szvétih bratov i de nasz opominao, naj osztánemo zveszti veri, stero szta nasin sztárin ocsákon oznanjūvala szv. Ciril i Metod.

Drobis.

Kolera je poiszkala preminocso jeszén ne szamo nase drzsánje, nego tūdi vnoge drūge. Eden francuszki doktor je vkūpposztavo racsun betezsnikov i mrtvīh. Poleg njegovoga racsuna je z betezsalo vu koleri na Ruszuszkom 281,259 lūdih i zteh jé vmrlo 131,433. Nájbole je beszneo beteg okoli Csarnoga morja, odked je po Dūnaji tūdi k nám priseo z popotnikami. Vnogo jih je vmrlo v njoj na tūrszkom, romanszkom i v Szerbii. Prinasz je okoli 200 betezsnih bilo kre Dūnaja, z steri je tūdi dobra polovica szpádnola. Na taljánszko szo jo cigánje prineszli z ruszuszkoga. Okoli Nápoli je z betezsalo v njoj 1700 lūdih i z teh je 758 vmrlo. Bojijo sze doktorje, ka na szprotoletje z novov mocsjov vōvdári pa sze zse zdaj priprávlajo proti njoj. Proti koleri sze escse dá brániti, nego escse doszta bole nevaren beteg sze je razsiro zimosz v Ázsiī po kitájszkom i v Mandzsurii, kde`je pred nisternimi letami ruszuszko — japonszki boj bio i té beteg je:

Kūga med lūdsztvom, v stero csi sto szpádne, sze

zvrácsiti nikak nemre. Cele vesznice szo tam vöszpomrle, mrtvih niscse ne pokápa, ár ne koga, ki bi to vcsiniti mögeo Lüdje káplejo na jezere, kak mühé v jeszén pa grozen sztráh obide zsivocse. Vracsitelje právijo, ka csisztoszt, treznoszt i batrivnoszt pomágajo nájbole proti tomi betegi. Jeli, lübi moji, sto Bogi szlüzsi ino sze v njem vüpa, on má to pomocs, ár on csiszto i trezno zsivé pa sze vüpajo- csi vu Bogá, ne zoszága od nikse nevarnoscese.

Cela zemla zdaj okoli 1600 million prebiválcov má. Z teh sze elak razlocsijo ua vere :

Katolicsancov je : 273 million

Protestanov . . . 166 " lütheránje i kalav. vküp.

Sztarovercov . . . 120 "

Zsidovov . . . 12 "

Mohamedáncov . . 216 "

Buddhistov . . . 138 "

Hindov (Sinko) . . 210 "

Kunfucistov . . . 232 "

Pa drüghih rázlicsnih 200 million

Escse vnogo jih csáka na szvetloszt práve vere, csi li ka szo apostolje zse one tále szveta tüdi obhodili, kde eti národje sztanüjejo. Te szo ne vredni bili lüdje miloscse, dnesz zse szo, kda sze Europejszka drzsánja za nevredna vcsinijo z szvojimi grehotami.

Ki Bogá ne verje, on satringo drzsi. Tak cstémo, ka v Parisi, v Berlini pa vu drüghih velki városaj na sztotine szo takse zsenszke, stere z toge zsivejo, ka drüghim za dráge peneze kárte mecsejo. Prav je tak. Ki ne verje v Bogá, naj verje ciganicam — „tak Bog modre szvetá zá nemáke vcsini“ pise szv. Pavel apostol.

Milodari na novo bogojanszko cerkev.

Bogojlna.

Horvath Matjas palkov	K 10'—
Puhan Balázs	10'—
Bojnécz János	4'—
Bojnécz András	5'—
Lopert Bára	10'—
Rituper Ána	10'—
Elias Jozsef	10'—
Zadravec Anton	2'—
Benkovics Jozsef	10'—
Horváth Martin	4'—
Berdén Matjas	5'—
Rozsman Jozsef	6'—
Glavács Rosa	1'—
Gregurecz Martin	10'—
Berdén Jürja dovica	10'—
Talján Mihal	4'—
Kocsar András	10'—
Bagári János	5'—
Varga Jozsef	12'—
Vogrin Paveo	10'—
Bajlec Jozsef	10'—
Maucsecz András	6'—
Lopert Jozsef	6'—
Puhan Peter	20'—
Benkovics Jozsef	5'—
Puhan Stevan	5'—
Lopert Ferenc pecsár	4'—
Horváth Jozsef	6'—
Caszar Ivan	5'—
Csizsek Ferenc dov.	5'—
Gábor Ferenc	10'—
Vogrin János	10'—
Kardinár András	5'—
Golob Alois	7'—
Caszar Ferenc	20'—
Benkovics Ferenc	4'—
Golob Ferenc	5'—

Horváth Treza	5'—
Puhan János	10'—
Caszar Jánosa dov.	20'—
Pétek Stevan	5'—
Puhan Jula	6'—
Sumák Jozsef (z Szombothelya)	10'—
Pücko Ivan	2'—
Lopert Paveo	6'—
Lopert Miklos	9'—
Stefko Jozsef	10'—
Caszar András	10'—
Küzma Mihál Kovács	4'—
Horváth János	10'—
Benkovics János	10'—
Küzma János	10'—
